

*Bieszczadzki Zespół Szkół Zawodowych im. Lecha Wałęsy
w Ustrzykach Dolnych*

EWALUACJA WEWNĘTRZNA

Oferta edukacyjna umożliwia realizację podstawy programowej

Wrzesień 2013 – czerwiec 2014

Zespół ewaluacyjny:

mgr Wioletta Machowska – *wicedyrektor, nauczyciel języka polskiego*

mgr Ewa Fitkowska – *pedagog*

mgr Maria Kozdrowska – *nauczyciel matematyki*

mgr Barbara Marszałek – *nauczyciel wychowania fizycznego*

mgr Anna Kozak-Gładysz - *nauczyciel wychowania fizycznego*

mgr Wacław Cetnar – *nauczyciel wychowania fizycznego*

mgr Ryszarda Handermajer – *nauczyciel języka rosyjskiego*

mgr Andrzej Regiel – *nauczyciel przedmiotów zawodowych*

Prezentowany raport jest rezultatem ewaluacji wewnętrznej przeprowadzonej w Bieszczadzkim Zespole Szkół Zawodowych im. Lecha Wałęsy w Ustrzykach Dolnych w roku szkolnym 2013/2014.

W trakcie ewaluacji zebrano informacje pochodzące z wielu źródeł: od dyrektora szkoły, uczących w szkole nauczycieli oraz rodziców. Informacje zebrano przy wykorzystaniu różnych metod badawczych: ankiet, wywiadów, analizy dokumentów oraz indywidualnych przypadków, obserwacji, rozmów, dyskusji grupowej w gronie nauczycieli a także obserwacji zajęć lekcyjnych. Zastosowanie podczas przeprowadzania ewaluacji wewnętrznej różnorodnych narzędzi badawczych, zróżnicowania źródeł danych oraz przeprowadzenie badań przez zespół pozwoliło na uzyskanie wyników o dużej wiarygodności.

Na podstawie zebranych danych został sporządzony raport, który dotyczy organizacji procesów edukacyjnych.

Cele ewaluacji:

1. Zebranie informacji w celu modyfikowania i rozszerzenia oferty oraz pełnego jej wykorzystania przez uczniów.
2. Pozyskanie informacji na temat wykorzystywania zalecanych warunków i sposobów realizacji podstawy programowej.
3. Dostarczenie informacji o skuteczności wykorzystania wniosków z monitorowania procesów edukacyjnych w planowaniu tych procesów.
4. Analizowanie skuteczności działań w zakresie wspierania i motywowania uczniów w procesie uczenia się.
5. Monitorowanie realizacji podstawy programowej i planów pracy.
6. Ocena oferty edukacyjnej pod kątem zgodności z podstawą programową, dostosowania do potrzeb uczniów i rozwijania ich zainteresowań.

Pytania kluczowe ewaluacji:

1. W jaki sposób nauczyciele zapoznali się z zalecanymi warunkami i sposobami realizacji podstawy programowej?
2. Czy analizowano różnice pomiędzy sposobem realizacji podstawy programowej w szkole, a zalecanym w nowym rozporządzeniu?
3. Czy dokonano analizy zaleceń pod kątem możliwości uczniów i nauczycieli?
4. Jakie pomoce dydaktyczne w szkole wspierają proces edukacyjny uwzględniając zalecenia opisane w podstawie programowej?
5. Jakie pomoce dydaktyczne są nam jeszcze potrzebne?
6. Które zalecenia podstawy programowej są realizowane podczas wdrażania nowej podstawy programowej?
7. Z jakimi zaleceniami nauczyciele mają trudności? Dlaczego?

Organizacja ewaluacji:

1. Metody:

- ankiety
- wywiady
- analizy dokumentów, program wychowawczy, ramowe plany nauczania, dzienniki lekcyjne, protokoły Rady Pedagogicznej, szkolny zestaw programów i podręczników, arkusz realizacji podstawy programowej
- analizy indywidualnych przypadków
- obserwacje
- rozmowy indywidualne
- dyskusja grupowa w gronie nauczycieli

2. Badana grupa: Uczniowie klas: I i II Technikum Hotelarskiego, I i II Zasadniczej Szkoły Zawodowej, I i II Technikum Żywności

3. Harmonogram działań:

- Spotkanie Rady Pedagogicznej, wybór zespołu ewaluacyjnego (**październik**).
- Spotkanie zespołu ewaluacyjnego, ustalenie pytań kluczowych, przedstawienie na zebraniu Rady Pedagogicznej (**październik**).
- Spotkanie zespołu ewaluacyjnego – opracowanie ankiet adresowanych do uczniów, nauczycieli i rodziców, przedstawienie na zebraniu Rady Pedagogicznej, przeprowadzenie badań (**listopad**).
- Spotkanie zespołu ewaluacyjnego – analiza ankiet, wywiady z nauczycielami, dyrektorem (**styczeń, luty**)

- Przedstawienie wstępnego raportu ewaluacyjnego, wyników podczas spotkania grupowego z nauczycielami (**marzec**)
- Spotkanie Rady Pedagogicznej – przedstawienie wniosków przez zespół ewaluacyjny; przyjęcie przez Radę Pedagogiczną (po uwzględnieniu uwag), zaprezentowanie raportu w wersji końcowej (**kwiecień**)

4. KRYTERIA EWALUACJI

- a. zgodność z podstawą programową
- b. adekwatność do oczekiwań i potrzeb rozwojowych uczniów
- c. elastyczność oferty edukacyjnej
- d. możliwość rozbudzania i rozwijania aspiracji edukacyjnych uczniów
- e. adekwatność do możliwości organizacyjnych i bazy szkoły.

Wskaźniki wewnętrzne

1. Nauczyciele realizują programy nauczania zgodne z podstawą programową.
2. Nauczanie powiązane jest z wychowaniem i kształceniem umiejętności kluczowych w różnych zakresach.
3. Plan wychowawczy szkoły realizowany jest w procesie kształcenia. Konstrukcja programów zapewnia wszechstronny rozwój;
4. Każdy uczeń realizuje program kształcenia dostosowany do jego potrzeb, aspiracji i możliwości.
5. Programy nauczania zapewniają uczniom ciągły rozwój i dostęp do wiedzy, są dostosowane do indywidualnych potrzeb.
6. Istnieje dokumentacja dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
7. Treści podręczników odpowiadają wybranym programom;
8. Organizacja kształcenia wspomaga dostępność i efektywność procesu uczenia się i nauczania.
9. Szkoła zapewnia rozwój zainteresowań i szczególnych uzdolnień uczniów, prowadzi zajęcia specjalistyczne dla indywidualnych uczniów o specjalnych potrzebach.

Przedmiot ewaluacji	Pytania kluczowe	Metody narzędzia zbierania danych	Termin realizacji
Oferta edukacyjna umożliwia realizację podstawy programowej	Czy programy i podręczniki są dostosowane do nowej podstawy programowej?	Przegląd dokumentacji	Październik
	Czy w szkole realizowane są nowatorskie rozwiązania programowe?	Ankieta skierowana do nauczycieli, przegląd dokumentacji	listopad
	Czy oferta edukacyjna szkoły jest wzbogacana tak, aby umożliwić rozwijać zainteresowania uczniów? (zasoby biblioteczne, zajęcia pozalekcyjne, dostęp do Internetu)	Ankieta skierowana do uczniów, przegląd dokumentacji	listopad
	Czy nauczyciele przeprowadzają testy sprawdzające po gimnazjum w celu sprawdzenia stopnia opanowania wiadomości wynikających z podstawy programowej?	Testy sprawdzające w klasie I, II gimnazjum i liceum	Luty, marzec przewodniczący zespołów przedmiotowych, nauczyciele poszczególnych przedmiotów
Procesy edukacyjne mają charakter zorganizowany	Czy procesy edukacyjne w szkole są monitorowane?	Przegląd dokumentacji	Listopad-styczeń
	Czy nauczyciele stosują różne sposoby wspierania i motywowania uczniów w procesie uczenia się?	Przegląd dokumentacji	Listopad-styczeń

	Czy ocenianie uczniów daje im informacje o postępach w nauce oraz motywuje do pracy	Przegląd dokumentacji	
Sprawowany jest wewnętrzny nadzór pedagogiczny	<p>Czy w szkole nauczyciele są zaangażowani w ewaluację wewnętrzną; czy powołane są zespoły ewaluacyjne?</p> <p>Czy zrobiony jest plan hospitacji, szczególnie dla nauczycieli odbywających staż?</p> <p>Czy tematyka szkoleń została skonsultowana z RP i odpowiada potrzebom szkoły?</p> <p>Czy nauczyciele podnoszą swoje kwalifikacje zgodnie z potrzebami szkoły?</p>	<p>Obserwacja; kontrola sprawozdań ze spotkań</p> <p>Arkusze przed i pohospitacyjne</p> <p>Plan pracy, księga protokołów</p>	Styczeń-luty

Działania ewaluacyjne pozwoliły stwierdzić, że programy i podręczniki są dostosowane do nowej podstawy programowej. Każdy nauczyciel ma do swojego przedmiotu podstawę programową danego przedmiotu, program nauczania, opinie nauczycieli oraz metodyków o programie, rozkłady materiału i kryteria oceniania. W protokołach odnotowano wnioski o dopuszczenie do użytkowania wszystkich programów.

Omówienie wyników ankiet

Dla uczniów

Na podstawie ankiety ewaluacyjnej skierowanej do uczniów uzyskano potwierdzenie tezy, że oferta edukacyjna naszej szkoły umożliwia realizację podstawy programowej.

W oparciu o analizę ankiet przeprowadzonych wśród uczniów, należy stwierdzić, że zdaniem 79% ankietowanych szkoła zaspokaja ich potrzeby edukacyjne, 21% nie zgadza się z tą opinią. Szkoła stwarza możliwość rozwijania zainteresowań dla 67 % uczniów, 32% jest odmiennego zdania. Pozytywnym aspektem jest fakt, że aż 79% ankietowanych wysoko ocenia atrakcyjność oferty edukacyjnej szkoły, tylko 20% nisko wskazało w skali pięciostopniowej 1 lub 2. Zajęcia pozalekcyjne organizowane na terenie szkoły w wystarczający sposób poszerzają wiadomości i umiejętności 78% uczniów, 22% ankietowanych ma odmienne zdanie w tym zakresie. 63% ankietowanych uważa, że różne dodatkowe formy pracy odpowiadają ich zainteresowaniom.

Respondenci wskazywali następujące formy zajęć dodatkowych:

1. Koła zainteresowań	21	-	21%
2. Kursy zawodowe	48	-	47%
3. Projekty unijne	29	-	29%
4. Konsultacje	3	-	3%

Jeśli dokonamy procentowego zestawienia udziału młodzieży naszej szkoły w konkretnych zajęciach pozalekcyjnych, to przedstawia się on następująco:

- kurs z j. niemieckiego **9** uczniów
- kurs z gastronomi **11** uczniów
- trening siatkówki **2** uczniów
- PCK **3** uczniów
- Klub Młodego Europejczyka **4** uczniów
- wolontariat **6** uczniów
- kurs z psychologii **5** uczniów
- kurs z podstaw przedsiębiorczości **4** uczniów
- kurs z j. angielskiego **10** uczniów
- kurs barmana **2** uczniów
- koło plastyczne **1** uczeń
- zajęcia dodatkowe z matematyki **5** uczniów
- podstawy psychologii i obsługi informatycznej **12** uczniów
- organizacja pracy w hotelarstwie **10** uczniów

Uczniowie wskazali czynniki, które utrudniają im udział w zajęciach pozalekcyjnych. Są to przede wszystkim: dojazdy, brak czasu i chęci. Mimo to aż 65% ankietowanych uważa, że oferta zajęć dodatkowych jest wystarczająca. Wysoko oceniony został udział w zajęciach, imprezach organizowanych w ramach współpracy ze środowiskiem. 78% zauważa, że szkoła umożliwia współpracę ze środowiskiem poprzez zaangażowanie w różne akcje. Zdaniem 80% uczniów szkoła stwarza warunki do myślenia, działania, przeżywania, doświadczania, samodzielnego rozwiązywania problemów, 20% uważa inaczej. Na lekcjach jest wykorzystywana technologia informacyjno-komunikacyjna oraz sprzęt audio według następującej skali:

5	14	- 17%
4	15	- 18%
3	28	- 33%
2	15	- 18%
1	12	- 14%

63% respondentów zauważa odpowiednie zaplecze dydaktyczne: pomoce naukowe, plansze, przyrządy, 37% nie zauważa takich środków. Zdaniem 82% ankietowanych stosowane na lekcjach pomoce dydaktyczne wspomagają proces nauczania, 18% tego nie zauważa. 84% docenia wartość posiadania podręcznika na lekcji, tylko 16% uważa, że podręcznik nie pomaga w zdobywaniu i utrwalaniu wiedzy. W opinii 78% ankietowanych stosowane na lekcjach metody i formy pracy są wystarczające dla kształtowania umiejętności i zdobywania wiedzy, 22% tak nie uważa. Według 60% uczniów podstawa programowa umożliwia odniesienie sukcesu szkolnego na miarę ich możliwości, 40% ma odmienne zdanie. 67% ankietowanych uważa, że szkoła wystarczająco uwzględnia potrzeby ucznia z problemami w nauce, 34% uważa inaczej. W opinii 76% ankietowanych działania szkoły służą rozwojowi kompetencji potrzebnych na rynku pracy, 24% nie zauważa takich działań. Młodzież w skali od 1 do 5 oceniła przepływ i dostępność informacji na temat oferty edukacyjnej szkoły. Wyniki ankiety przedstawiają się następująco:

5	18	- 21%
4	25	- 29%
3	27	- 32%
2	13	- 15%
1	3	- 3%

Na pytanie co chciałbyś ulepszyć w naszej szkole lub dodać do oferty edukacyjnej padały takie odpowiedzi:

- więcej wyjść poza szkołę np. do kina
- lepiej wyposażyć siłownię
- zwiększyć ilość zajęć zawodowych
- więcej kół zainteresowań
- raz w tygodniu zajęcia praktyczne w hotelu „Rejman”
- nowe profile
- trening w piłkę nożną
- zwiększyć wykorzystanie multimedii
- nowy sprzęt w gastronomii
- ciekawsze sposoby prowadzenia lekcji

Dla nauczycieli

W opinii nauczycieli wybrany przez nich program nauczania uwzględnia możliwości rozwojowe uczniów, realizacja podstawy programowej ma wpływ na ich osiągnięcia edukacyjne. 94% ankietowanych deklaruje, że dokonało analizy podstawy programowej swojego przedmiotu, 70% dokonało również analizy podstawy programowej przedmiotów pokrewnych. 65% ankietowanych uwzględniło podstawę programową pisząc własny program, aż 35 % nie wzięło pod uwagę podstawy programowej przy tworzeniu własnego planu. 76% respondentów rozpisało rozkład materiału na cały cykl kształcenia według nowej podstawy programowej. Treści ujęte w nowej podstawie programowej 65% ankietowanych inspirują do samodzielnego rozszerzania tematów. Według 94% ankietowanych treści ujęte w podstawie programowej stymulują twórcze myślenie, lecz usunięte powinny zostać zajęcia na basenie, zajęcia na lodowisku oraz sporty zimowe. Treści programowe wskazane przez ankietowanych jako te, na które chcieliby przeznaczyć więcej czasu na ich realizację to:

- podsumowanie, utrwalenie i powtórzenie wiadomości z działów
- przeprowadzanie pokazów i doświadczeń
- rozliczanie pobytu gościa hotelowego- związane z tym dokumenty – faktura VAT
- działania marketingowe
- dokumentacja związana z prowadzeniem działalności gospodarczej
- liczby rzeczywiste, funkcja liniowa, funkcja wykładnicza i logarytmiczna
- poznanie zasad funkcjonowania współczesnego państwa polskiego
- organizacja i charakter Polski w okresie międzywojennym
- samokształcenie i docieranie do informacji
- tworzenie wypowiedzi
- wartości i wartościowanie, religie

Nauczyciele korelują treści przedmiotu ujęte w nowej podstawie programowej z innymi przedmiotami. Wskazano tutaj:

- Magazynowanie, transport, opakowania, odbiór towaru
- zasady żywienia -technologia gastronomiczna z towaroznawstwem- biologia
- sprzedaż towarów- towar jako przedmiot handlu- obsługa klienta-organizacja i techniki sprzedaży- matematyka
- źródła energii- fizyka, biologia
- gleba i jej ochrona- geografia
- podstawy działalności przedsiębiorstwa hotelarskiego
- działalność gospodarcza w gastronomi
- liczby rzeczywiste - fizyka
- funkcje – fizyka
- tematyka związana z podłożem epoki, kulturą i sztuką danej epoki i jej dorobek
- ruch krzywoliniowy – matematyka
- fizyka jądrowa – chemia, fizyka atomowa – chemia
- język polski – wiedza o kulturze, film, teatr, historia

Ankietowani wskazali zagadnienia z nowej podstawy programowej, które sprawiają uczniom najwięcej trudności podczas realizacji treści danego przedmiotu, są to:

- zagadnienia teoretyczne związane ze zdrowiem
- technika poszczególnych dyscyplin – brak nauczania na wcześniejszych etapach edukacji
- obliczanie marży, podatku VAT – trudności w wykonywaniu podstawowych działań matematycznych
- wypełnianie dokumentów – problemy z obliczeniami
- wiedza o krajach niemieckojęzycznych
- treści z działów środki czystości i kosmetyki, żywność, leki
- zadania obliczeniowe
- rozliczanie pobytu gościa hotelowego
- sporządzanie faktury VAT
- sporządzanie dokumentacji hotelowej
- charakterystyka form organizacyjno- prawnych przedsiębiorstw
- działania na ułamkach, równania liniowe, funkcja kwadratowa- zaległości z poprzednich etapów reedukacyjnych
- organizacji bezpieczeństwa w Polsce i na świecie
- treści dotyczące historii odległych państw, z innych kontynentów
- rozwój totalitaryzmu
- działania zbrojne II wojny światowej
- fizyka jądrowa - brak odpowiedniego wprowadzenia w gimnazjum, brak czasu na szczegółowe wyjaśnienie tematu
- świadomość językowa, odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji

W opinii respondentów elementami, które ułatwiłyby realizację podstawy programowej są:

- podręczniki 7
- zestawy edukacyjne dla nauczyciela i ucznia 13
- pakiety multimedialne 9
- stały dostęp do Internetu 9
- współpraca z instytucjami oświatowymi CKE, OKE

□ inne

- projektor w pracowni
- zestaw odczynników z typową klasopracownią
- wycieczki przedmiotowe do muzeum

76% ankietowanych uważa, że liczba dostępnych materiałów i środków edukacyjnych z zakresu ich przedmiotów w odniesieniu do wymagań warunków realizacji ustalonych w podstawie programowej jest wystarczająca, 24% ankietowanych ma odmienne zdanie i wskazuje brak następujących materiałów i środków:

- komputer z dostępem do Internetu
- telewizor, odtwarzacz CD
- mapy, literatura fachowa,
- multimedialne środki dydaktyczne
- filmy dydaktyczne instruktarzowe

Zdaniem ankietowanych treści najbardziej przydatne dla ucznia naszej szkoły najbardziej w procesie kształcenia przydatnych umiejętności, w tym umiejętności kluczowych to:

- współpraca w zespole
- bezpieczna aktywność
- gospodarka opakowaniami
- oznakowanie towarów
- sporządzanie dokumentów
- magazynowanie towarów
- żywność
- środki czystości kosmetyki
- źródła energii
- liczby rzeczywiste, procenty
- analiza pracy z tekstem
- czytanie tekstu ze zrozumieniem
- praca z materiałem źródłowym
- grawitacja, ruch krzywoliniowy
- porozumiewanie się w języku ojczystym
- umiejętność uczenia się

- świadomość i ekspresja kulturalna
- kompetencje matematyczne, informatyczne
- inicjatywność i przedsiębiorczość
- kompetencje społeczne
- przygotowanie dokumentacji niezbędnej do uruchomienia i prowadzenia działalności

Według nauczycieli na lekcjach jest wykorzystywana technologia informacyjno-komunikacyjna oraz sprzęt audio według następującej skali:

5	- 6%
4	- 35%
3	- 35%
2	- 6%
1	- 18%

Jednomyślnie wszyscy ankietowani deklarują, że uwzględniają potrzeby ucznia z problemami w nauce, a działania szkoły służą rozwojowi kompetencji potrzebnych na rynku pracy.

W opinii 35% nauczycieli rodzice korzystają z możliwości współpracy ze szkołą, najczęstszymi formami współpracy są dni otwarte, wywiadówki semestralne oraz konsultacje indywidualne. Respondenci w skali od 1 do 5 ocenili przepływ i dostępność informacji na temat oferty edukacyjnej szkoły. Wyniki ankiety przedstawiają się następująco:

5	- 23%
4	- 65%
3	- 6%
2	- 6%
1	- 0%

Na pytanie co chciałbyś ulepszyć w naszej szkole lub dodać do oferty edukacyjnej ankietowani udzielili takich odpowiedzi:

- nowe kierunki kształcenia odpowiadające potrzebom rynku pracy
- przekaz informacji na temat KKZ
- wyposażyć szkołę w różnego rodzaju pomoce dydaktyczne: plansze, filmy, prezentacje multimedialne, literaturę fachową, sprzęt do zajęć praktycznych
- zdobyć środki materialne na rozbudowę bazy dydaktycznej

Dla rodziców

Zdaniem rodziców szkołą zaspokaja potrzeby edukacyjne uczniów, uważa tak aż 85% ankietowanych. Tyle samo osób stwierdziło, że szkołą pomaga rozwijać zainteresowania i aspiracje młodzieży. Różne dodatkowe formy pracy odpowiadają zainteresowaniom i możliwościom psychofizycznym uczniów według 88% respondentów. Wymieniane przez rodziców formy zajęć dodatkowych odpowiadające zainteresowaniom ucznia i spełniające jego oczekiwania to:

Koła zainteresowań	50%
Kursy zawodowe	81%
Projekty unijne	81%
Konsultacje	65%

Dla 89% ankietowanych oferta zajęć dodatkowych jest wystarczająca. Według 85% rodziców realizacja nowej podstawy programowej umożliwi uczniom odniesienie sukcesu szkolnego na miarę jego możliwości. Taki sam procent ankietowanych twierdzi, że stosowane na lekcjach metody i formy pracy są wystarczające dla kształtowania umiejętności i zdobywania wiedzy. W opinii 96% ankietowanych stosowane na lekcjach pomoce dydaktyczne wspierają proces nauczania. Wszyscy rodzice stwierdzili jednomyślnie, że podręczniki, z których uczniowie korzystają na lekcjach są pomocne w zdobywaniu i utrwalaniu wiedzy, aż 92 % docenia ich atrakcyjność. Zdaniem 96% rodziców szkołą wystarczająco uwzględnia potrzeby ucznia z problemami w nauce, 88% twierdzi, że informacja zwrotna o wynikach dziecka pomaga mu uczyć się. 85% deklaruje swoją współpracę ze szkołą, najczęściej wskazywane formy tej współpracy to:

Dni otwarte	81%
Wywiadówki semestralne	73%
Indywidualne konsultacje	58%

W opinii ankietowanych działania szkoły służą rozwojowi kompetencji potrzebnych na rynku pracy, uważa tak 96%.

WNIOSKI Z ANKIET

Oferta edukacyjna jest spójna z podstawą programową

Przeprowadzone badanie wskazuje na spójność oferty edukacyjnej z podstawą programową.

W szkole sporządzona została lista programów nauczania obowiązujących w roku szkolnym 2013/2014 spełniających warunki określone w rozporządzeniu MEN o dopuszczeniu programów nauczania do użytku w szkole. Po analizie szkolnych zestawów podręczników oraz programów nauczania, a także przeprowadzonych ankietach można stwierdzić, że wszyscy nauczyciele korzystają z podręczników w pełni zgodnych z nową podstawą programową.

Z opinii dyrektora szkoły oraz nauczycieli wynika, że szkoła wykorzystuje wszystkie elementy podstawy programowej, zwracając szczególną uwagę na naukę poprawnego i swobodnego wypowiedzania się w mowie i piśmie, z wykorzystaniem różnorodnych środków wyrazu, dochodzenie do rozumienia, a nie tylko do pamięciowego opanowania przekazywanych treści, rozwijanie zdolności dostrzegania różnego rodzaju związków i zależności (przyczynowo skutkowych, funkcjonalnych, czasowych i przestrzennych itp.) oraz rozwijanie zdolności myślenia analitycznego i syntetycznego. Ważnym elementem jest również poznawanie dziedzictwa kultury narodowej postrzeganej w perspektywie kultury europejskiej i światowej.

Oferta edukacyjna uwzględnia kształtowanie kompetencji potrzebnych na rynku pracy

Zdaniem dyrektora oraz nauczycieli, szkoła uwzględnia w swojej ofercie edukacyjnej kompetencje potrzebne na rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem:

- planowania, organizowania i oceniania własnej nauki, przyjmowania za nią odpowiedzialności,
- skutecznego porozumiewania się w różnych sytuacjach, prezentacji własnego punktu widzenia i uwzględniania poglądów innych ludzi, poprawnego posługiwania się językiem ojczystym, przygotowywania do publicznych wystąpień,
- poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, efektywnego posługiwania się technologiami informacyjnymi i komunikacyjnymi,

Oferta edukacyjna szkoły jest monitorowana

Z wywiadu z dyrektorem szkoły wynika, iż realizacja podstawy programowej odbywa się na bieżąco na podstawie kontroli dzienników lekcyjnych, które sprawdzane są pod kątem zgodności wpisów z podstawą programową. Do sprawdzenia realizacji podstawy programowej służą również karty monitoringu, które nauczyciele oddają po I semestrze oraz przed zakończeniem roku szkolnego. Te formy monitoringu potwierdzają także nauczyciele w ankietach oraz wywiadzie grupowym.

Oferta edukacyjna szkoły jest modyfikowana w celu umożliwienia pełniejszego rozwoju uczniów

Na podstawie wywiadu z dyrektorem szkoły można stwierdzić, że oferta szkoły jest modyfikowana. Oferta edukacyjna została dostosowana do nowej podstawy programowej. Zorganizowane zostały rozszerzenia w klasach pierwszych. We wszystkich klasach realizowany jest rozszerzony język angielski. Nauczyciele dodają, że w celu umożliwienia pełniejszego rozwoju uczniów, prowadzone są różnorodne zajęcia nadobowiązkowe, koła zainteresowań, konsultacje, konkursy.

Szkoła realizuje nowatorskie rozwiązania programowe

W bieżącym roku szkolnym nowatorskim działaniem objęto klasy pierwsze, które już w pierwszym roku nauki realizują rozszerzenia ze wskazanych przedmiotów. Szkoła realizuje już III edycję projektu „Podkarpacie stawia na zawodowców” oraz kursy kwalifikacyjne.

Szkolny Zestaw Programów Nauczania tworzony jest zgodnie z wymaganiami prawa, określonymi w rozporządzeniu, programy w nim zawarte zostały zaproponowane przez nauczycieli poszczególnych przedmiotów, zaopiniowane przez RP i zatwierdzone przez dyrektora szkoły w przewidzianym prawem terminie. Szkolne programy nauczania spełniają warunki określone w rozporządzeniu MEN i są zgodne z podstawą programową. Wybrane programy nauczania pozwalają realizować założenia podstawy programowej w zależności od potrzeb i możliwości każdego ucznia.

Realizacja treści Podstawy Programowej zapisywana jest w planach wynikowych (rozkładach) przy danym dziale lub temacie jednostki lekcyjnej z danego przedmiotu oraz kartach monitoringu. Jednak nie we wszystkich rozkładach materiału jest ona oznaczona, określona. Plany wychowawcze klas są dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów oraz oparte o program wychowawczy.

WNIOSKI Z ANALIZY DOKUMENTACJI ORAZ WYWIADÓW

W I semestrze roku szkolnego 2013/2014 przeprowadzono wszystkie zaplanowane obserwacje zajęć. We wszystkich przypadkach stwierdzono, że nauczyciele prowadzący zajęcia realizują elementy podstawy programowej. Podczas obserwowanych zajęć stosowano różne formy i metody pracy. W szkole prowadzony jest monitoring procesów edukacyjnych. Realizacja podstawy programowej jest monitorowana przez analizę programów nauczania, analizę dokumentacji, rozmowy z nauczycielami, uczniami, obserwacje lekcji i imprez szkolnych, śledzenie losów absolwentów, prowadzenie diagnoz wstępnych, bieżących i końcowych oraz prowadzenie próbnych egzaminów maturalnych i zawodowych, a także egzaminów zewnętrznych.

Według dyrektora szkoły procesy edukacyjne planuje się przede wszystkim na podstawie wniosków z nadzoru pedagogicznego oraz wniosków nauczycieli i zespołów przedmiotowych. Na planowanie tych procesów wpływają również kwalifikacje i predyspozycje nauczycieli oraz możliwości uczniów i baza, jaka dysponuje szkoła.

Według nauczycieli biorących udział w wywiadzie w szkole realizuje się całą podstawę programową. Nauczyciele współdziałają w tworzeniu i analizie procesów edukacyjnych zachodzących w szkole. Współpraca ta dotyczy, np. analizy wyników egzaminów maturalnych i zawodowych w zespołach przedmiotowych, ewaluacji wszystkich planów pracy w zespołach i na posiedzeniach. Świadczą o tym zapisy w dokumentacji szkoły oraz wypowiedzi dyrektora i badanych nauczycieli.

Analizując odpowiedzi nauczycieli oraz wywiad z dyrektorem szkoły można stwierdzić, że w szkole są stwarzane warunki sprzyjające uczeniu się, nauczyciele podejmują działania służące zwiększeniu efektywności procesów uczenia się w szkole: uczniowie są zachęceni do udziału w dodatkowych zajęciach, konkursach, kursach doskonalących umiejętności zawodowe, mają możliwość udziału w wykładach, prelekcjach uczelni wyższych, w projektach, są zachęceni do nauki poprzez ukazywanie im metod i sposobów uczenia się, są ukierunkowywani zawodowo. Pracę wszystkich nauczycieli ułatwia możliwość korzystania z technologii informatyczno-komunikacyjnej. Dzięki dostępności rzutników i laptopów nauczyciele na zajęciach mogą wykorzystywać wszelkie pomoce dydaktyczne oferowane przez wydawnictwa: prezentacje, pokazy, filmy dydaktyczne, pomoce wizualne. Nauczyciele języków obcych oraz informatyki mają do dyspozycji odpowiednie sale do nauki tych przedmiotów, w całej szkole działa sieć Internetowa. Na terenie szkoły uczniowie

odbywają praktyki zawodowe, mają możliwość zdobywania praktycznych umiejętności zawodowych poprzez zajęcia praktyczne.

Nauczyciele systematycznie analizują wyniki egzaminów maturalnych oraz zawodowych, wyniki nauczania, by formułować i wdrażać do pracy przyjęte na tej podstawie wnioski.

Po dokonaniu analizy dokumentów zespół ewaluacyjny stwierdza, że nauczyciele znają dobrze statut szkoły, program nauczanego przedmiotu, podstawę programową, program wychowawczy i profilaktyczny, Kartę Nauczyciela, ustawę o systemie oświaty oraz podręczniki szkolne nauczanego przedmiotu. Nauczyciele dostosowują treści programowe do potrzeb i możliwości uczniów modyfikując: sprawdziany, rozkłady materiału nauczania, wymagania oraz przewidywane efekty (umiejętności) po realizacji planowanego materiału nauczania.

Nauczyciele stosują różnorodne sposoby realizacji podstawy programowej. Najczęściej stosowaną formą jest praca w grupach. Bardzo często wybieranym sposobem jest również pogadanka, wycieczka i prezentacja. Nauczyciele wskazują również inne sposoby realizacji podstawy programowej takie jak: projekty, pokazy, obserwacje, lekcje biblioteczne, wyjścia do kina i teatru. Stosują również wiele różnorodnych środków dydaktycznych. Najczęściej wykorzystywane są: karty pracy, albumy, mapy, tablica interaktywna, podręczniki, globusy, gry dydaktyczne, słowniki, źródła naukowe, płyty DVD, sprzęt sportowy.

Na podstawie przeprowadzonych badań wynika, że przeszło $\frac{3}{4}$ ankietowanych nauczycieli monitoruje w szkole podstawę programową (są tu nauczyciele uczący poszczególnych przedmiotów, poza pedagogiem szkolnym). Nauczyciele dokonują tego samodzielnie poprzez bieżącą kontrolę liczby godzin danego przedmiotu, danej edukacji uwzględnienie treści podstawy programowej w rozkładach materiału, karty pracy, diagnozę wstępną i końcową, realizację planów pracy wspomagających i korygujących rozwój ucznia, roczne plany pracy, plan pracy wychowawczej, plany wynikowe, wykazy lektur. Na podstawie analizy dokumentów można stwierdzić, że szkoła posiada odpowiednie narzędzia do monitorowania realizacji podstawy programowej (arkusze przedhospitacyjne, arkusze monitorowania podstawy programowej ilościowe i jakościowe – stosowane przez dyrektora szkoły) Powyższe narzędzia pozwalają ustalić zgodność treści z podstawą programową, skontrolować ilość zrealizowanych jednostek lekcyjnych w cyklu, systematyczność i rytmiczność realizacji.

WNIOSKI KOŃCOWE

- Szkoła posiada bazę różnorodnych środków dydaktycznych stosowanych przez nauczycieli: komputery, rzutniki multimedialne, tablicę interaktywną, mapy, atlasy, plansze, słowniki, albumy.
- Nauczyciele dla podnoszenia efektywności nauczania stosują na lekcjach różnorodne metody aktywizujące.
- Nauczyciele realizują nową podstawę programową, która wpływa na osiągnięcia edukacyjne uczniów.
- Nauczyciele dokonują analizy osiągnięć edukacyjnych i wyciągają wnioski do dalszej, efektywnej pracy: modyfikują własny plan działań edukacyjnych, modyfikują testy i sprawdziany, wykorzystują metody aktywne, stosują indywidualizację nauczania, organizują dodatkowe zajęcia edukacyjne.
- W szkole jest stosowany system analizy osiągnięć uczniów pozwalający na wyłonienie dzieci wymagających pomocy specjalistycznej oraz dzieci szczególnie uzdolnionych.
- W szkole prowadzone są różnorodne działania podejmowane przez nauczycieli, pedagoga oraz doradcę zawodowego we współpracy z rodzicami i organem prowadzącym, zwiększające szanse edukacyjne uczniów poprzez indywidualizację procesu edukacji.
- Bieszczadzki Zespół Szkół Zawodowych przygotowuje do kontynuowania nauki na studiach, jak również zdobycia uprawnień, pozwalających podjąć pracę w wybranym zawodzie.
- W opinii rodziców i uczniów stosowane przez nauczycieli zróżnicowane metody wspierania oraz motywowania uczniów są adekwatne do potrzeb środowiska uczniowskiego, podnosząc w ten sposób kompetencje młodzieży.
- W szkole regularnie przeprowadza się badania osiągnięć uczniów, których wyniki są wykorzystywane w ustalaniu strategii pedagogicznych i edukacyjnych z uwzględnieniem zróżnicowania potrzeb uczniów. W tym zakresie szkoła dobrze przygotowuje do egzaminu maturalnego oraz zawodowego.
- Procesy edukacyjne organizowane są prawidłowo i przynoszą wymierne skutki w postaci osiągniętych przez uczniów satysfakcjonujących wyników w nauce, zarówno dla uczniów, rodziców jak i nauczycieli.

REKOMENDACJE:

- Zachęcać uczniów do częstszego korzystania z map, słowników, atlasów, komputerów celem systematycznego podnoszenia wiedzy oraz kontynuować prowadzenie zajęć w pracowniach multimedialnych.
- Stosować nadal różnorodne metody aktywizujące celem podnoszenia samodzielności uczniów, a tym samym jakości kształcenia.
- Kontynuować pracę z uwzględnieniem możliwości edukacyjnych i zdrowotnych ucznia, dostosowując wymagania, tak aby uzyskiwać jak najlepsze rezultaty.
- Nadal przeprowadzać i analizować wyniki egzaminów próbnych i wdrażać wnioski z tych analiz.
- Należy kontynuować wszystkie działania, które przyczyniają się do dobrego przygotowania uczniów do egzaminu maturalnego oraz zawodowego, a także służyć rozwojowi ich osobowości i zainteresowań.
- Zalecane jest dalsze, systematyczne prowadzenie działań mających na celu monitorowanie realizacji podstawy programowej.
- Należy kontynuować dotychczas podejmowane działania w zakresie prowadzonej w szkole diagnozy potrzeb i oczekiwań uczniów oraz kontynuować badania osiągnięć uczniów.
- Wnioski z monitoringu należy wykorzystywać do planowania procesów edukacyjnych.
- W dalszym ciągu należy systematycznie rozpoznawać potrzeby, zainteresowania i oczekiwania uczniów, uwzględniać je w ofercie szkoły, a także dostrzegać mocne strony uczniów, stosować pochwały, utwierdzać w nich wiarę w możliwość osiągnięcia sukcesów.
- Zarysowuje się potrzeba dalszego aktywizowania rodziców, ukazywania potrzeby ich współpracy ze szkołą oraz rozpoznawania ich oczekiwań wobec szkoły.
- Na bieżąco motywować uczniów do aktywnego uczestnictwa w zajęciach lekcyjnych, wdrażać do samokształcenia i rozwoju swoich umiejętności.
- Na bieżąco doskonalić i uzupełnić u uczniów wiadomości i umiejętności z zakresu języków obcych, których deficyt stwierdzono po analizie wyników egzaminów maturalnych w roku szkolnym 2013/2014 i po przeprowadzonych w I semestrze tego roku szkolnego egzaminów maturalnych próbnych.
- Uaktywnić kreatywność nauczycieli w realizacji nowatorskich form i metod pracy.
- Doskonalić własny warsztat pracy i w miarę możliwości i potrzeb wprowadzać korekty w procesie dydaktyczno-wychowawczym, modyfikując metody i formy pracy.
- Urozmaicać proces edukacyjny poprzez wykorzystanie istniejącej bazy dydaktycznej: przy układaniu planu uwzględnić dostępność pracowni przedmiotowych dla wszystkich nauczycieli, zwiększyć liczbę zajęć z wykorzystaniem tablic interaktywnych.

WNIOSKI DYREKTORA SZKOŁY

Kontrola prawidłowości prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania pozwala stwierdzić, że w zakresie dokumentowania podstawowych danych o przebiegu procesu dydaktycznego dokumentacja jest prowadzona prawidłowo.

- Nie wszyscy nauczyciele odnotowują na bieżąco obecność uczniów na lekcjach. Jest to istotna nieprawidłowość decydująca o odpowiedzialności za bezpieczeństwo uczniów.
- Występują pewne braki i opóźnienia w bieżącej analizie frekwencji uczniów i podejmowaniu określonych działań.
- Niektórzy nauczyciele nie wpisują na bieżąco tematy lekcji. Nie zawsze temat zajęć odzwierciedla treści programowe, jakie realizuje nauczyciel na lekcjach.
- Brak bieżącej numeracji lekcji nie pozwala na bieżące monitorowanie ilości przepracowanych lekcji, a tym samym na bieżące monitorowanie realizacji podstawy programowej nauczanego przedmiotu.
- Występują błędne wpisy nazw nauczanych przedmiotów, nie zawsze są podane numery realizowanych programów.
- Nie wszyscy wychowawcy dokonują na bieżąco zestawienia i obliczenia związane z prowadzeniem dzienników lekcyjnych.

Obserwacje lekcji i kontrole dokumentacji dydaktycznej pozwalają stwierdzić, że nauczyciele na ogół stosują w praktyce zapisy wewnątrzszkolnego i przedmiotowych systemów oceniania. Oceny wystawiane są na bieżąco w odpowiedniej liczbie w zależności od ilości realizowanych w tygodniu godzin. W większości przypadków formy i metody sprawdzania wiedzy i umiejętności uczniów są zgodne z zapisami w programach nauczania.

Przeprowadzone w tym roku szkolnym obserwacje i hospitacje zajęć dydaktycznych pozwalają stwierdzić, że:

- Nauczyciele w czasie zajęć dydaktycznych stosują różnorodne metody i formy pracy organizacyjnej pracy na lekcjach dążąc do osiągnięcia celów zawartych w podstawie programowej.
- Nauczyciele uwzględniają w planowaniu przebiegu lekcji różne sposoby osiągania celów lekcji dostosowując je do możliwości indywidualizacji pracy w zależności od potrzeb i możliwości uczniów oraz warunków realizacji treści programowych określonych w realizowanych programach nauczania.
- Cele operacyjne lekcji formułowane są w sposób precyzyjny ułatwiający ocenę stopnia ich realizacji. Cele lekcji są znane uczniom i podawane na początku zajęć.

- Stosowane przez nauczycieli metody formy pracy z uczniami najczęściej są dobrze dobrane do realizowanego tematu lekcji i zespołu uczniowskiego, warunków realizacji tematu wskazanych w realizowanym programie nauczania.
- Nauczyciele preferują metody i formy organizacyjne lekcji aktywizujące uczniów do pracy. Czas zajęć jest wykorzystywany efektywnie przez nauczycieli i uczniów. Tempo pracy stosowane przez nauczycieli jest równomierne i dostosowane do możliwości uczniów.
- W wymaganych przypadkach nauczyciele stosują indywidualizację pracy dla niektórych uczniów.

W obserwowanych zajęciach w zależności od zespołu uczniowskiego i stosowanych metod i form nauczania oraz wykorzystywanych materiałów i środków dydaktycznych aktywnie zazwyczaj pracuje średnio około 70% uczniów.

Nauczyciele w czasie prowadzenia lekcji korzystają z materiałów i pomocy dydaktycznych ogólnodostępnych lub przygotowanych albo przez siebie albo przez uczniów. Materiały te najczęściej dotyczą konkretnego tematu lekcji i są pomocne przy realizacji celów lekcji, ale nie zawsze wynikają z zawartych w programach nauczania warunków realizacji określonych treści programowych. Nauczyciele nie wykorzystują wszystkich możliwości, jakie w prowadzeniu lekcji dają właściwie wykorzystane środki multimedialne i audiowizualne. Wszyscy nauczyciele w sposób właściwy, taktowny zwracają się do uczniów. W sposób jasny, precyzyjny przekazują swoje polecenia i oczekiwania. Starają się w sposób jasny i zrozumiały dla uczniów wyjaśniać omawiane zagadnienia i problemy.

